

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2021–2023**

**OPRACOWANY
PRZEZ POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W PABIANICACH**

PABIANICE 2021

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. Realizacja „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Pabianickiego na lata 2018–2020”	5
II. Podstawy prawne programu	9
III. Zadania Powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	9
IV. Charakterystyka i diagnoza rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Pabianickim.	12
V. Szkolenie funkcjonujących rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze	22
VI. Charakterystyka i diagnoza instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Pabianickim	24
VII. Wnioski z diagnozy pieczy zastępczej.....	28
VIII. Charakterystyka i diagnoza osób usamodzielnianych	29
IX. Limit rodzinnej formy pieczy zastępczej w Powiecie Pabianickim na lata 2021–2023	32
X. Rozwój rodzicielstwa zastępczego	33
XI. Założenia, cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023	34
XII. Źródła finansowania programu	41
XIII. Zakładane rezultaty realizacji programu	41
XIV. Beneficjenci i realizatorzy programu.....	42
XV. Monitoring i ewaluacja programu	43
XVI. Wykaz tabel, wykresów i diagramów	44

WSTĘP

Pieczą zastępczą zdefiniowana jest jako: zespół osób, instytucji i działań mający na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieci w przypadkach niemożności sprawowania jej przez rodziców. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła kompetencje między samorząd gminny, do którego obowiązków należy w szczególności praca z rodziną biologiczną, a samorząd powiatowy, który ma zapewnić pieczę zastępczą dla dzieci, które nie mogą wychowywać się w swoich rodzinach naturalnych, oraz wsparcie osobom usamodzielnianym, opuszczającym różne formy pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu w ww. zakresie należy między innymi: tworzenie warunków do powstawania i funkcjonowania rodzinnych form pomocy dziecku, w tym organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenie placówek opiekuńczo—wychowawczych, organizowanie wsparcia dla istniejących rodzin zastępczych poprzez prowadzenie poradnictwa i terapii, zapewnianie pomocy prawnej, a także przyznawanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są: jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.

Funkcję Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Pabianickim pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, w którego strukturze organizacyjnej wyłoniono Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. W Zespole tym zatrudnieni są: psycholog, pedagog, pracownik socjalny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz specjaliści pracy z rodziną. Zadania Zespołu są organizowane i nadzorowane przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

W związku zakończeniem realizacji 3-letniego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018–2020, wprowadzonego uchwałą Nr XLVIII/342/18 Rady Powiatu Pabianickiego z dnia 29 marca 2018 roku, który realizowany był przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej — Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, należało opracować nowy program na lata 2021–2023, który będzie kontynuacją i poszerzeniem podejmowanych dotychczas działań na rzecz dziecka i rodziny.

Program został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu pabianickiego oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Niniejszy Program obowiązuje na okres trzech lat i jest kolejnym dokumentem opracowanym na bazie dotychczasowych doświadczeń.

Uwzględnia m.in. organizowanie opieki i wychowania w pieczy zastępczej, przyznawanie świadczeń obligacyjnych i fakultatywnych przewidzianych ustawą. Przedstawiony Program służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie pabianickim oraz jest podstawą do pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej konkursów ofert dotyczących realizacji rządowych programów w zakresie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, jak również do pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021–2023 opracowano na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U z 2020 r., poz. 821). Program ten jest kontynuacją działań podejmowanych w latach poprzednich. Podstawą opracowania programu jest art. 180, pkt. 1 cyt. ustawy, która nakłada na powiat obowiązek opracowania i realizacji 3–letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, a także zapewnienia dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, wobec których Sąd podjął decyzję o ograniczeniu bądź pozbawieniu praw rodzicielskich, pieczy zastępczej w rodzinnych i instytucjonalnych formach pomocy.

Podkreślenia wymaga fakt, że władze Powiatu Pabianickiego zapewniają miejsca w pieczy zastępczej wszystkim dzieciom kierowanym na podstawie postanowienia sądu rodzinnego oraz przeznaczają na ten cel wystarczające środki finansowe.

I. Realizacja „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Pabianickiego na lata 2018–2020”

Zadania określone w „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Pabianickiego na lata 2018–2020” przyjętego Uchwałą Nr XLVIII/342/18 Rady Powiatu Pabianickiego z dnia 29 marca 2018 roku w większości zostały zrealizowane w zakresie określonym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Każdemu dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej zapewniono pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych, rodzinnym domu dziecka lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zarówno na terenie powiatu pabianickiego, jak i na terenie innych powiatów.
2. Prowadzono poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
3. Zapewniono funkcjonującym rodzinom zastępczym szkolenia.
4. Organizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
5. Zatrudniono dodatkowo 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na pełen etat do współpracy z funkcjonującymi rodzinami zastępczymi.
6. Prowadzono nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej.
7. Kwalifikowano osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej.
8. Utworzono rodzinny dom dziecka oraz 4 zawodowe rodziny zastępcze — w tym 1 specjalistyczna.
9. Rodziny zastępcze i rodzinny dom dziecka otrzymały przysługujące świadczenia na miesięczne utrzymanie każdego dziecka w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka, jednorazowe świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, jednorazowo lub okresowo świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki oraz dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka jak również świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu.
10. Funkcjonujące rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinny dom dziecka otrzymywały wynagrodzenia i pozostałe świadczenia przysługujące zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego (czynsz, podatek, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne).

11. Organizowano wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej poprzez grupy wsparcia i specjalistyczne poradnictwo.
12. Na wniosek rodzin zastępczych zawodowych i prowadzącego rodzinny dom dziecka zatrudniono osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.
13. Zapewniono środki na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie.
14. Zapewniono wsparcie dla osób usamodzielnianych w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego.
15. Promowano rodzicielstwo zastępcze na terenie Powiatu Pabianickiego.
16. Zapewniono środki na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu pabianickiego oraz środki finansowe związane z pokrywaniem wydatków na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.
17. Przeprowadzono wyjazd socjoterapeutyczny — grupa wsparcia, obejmujący trening kompetencji i umiejętności społecznych dla wychowanków oraz rodzin zastępczych i otoczenia umiejętności wychowawczych i komunikacji opiekun — dziecko.
18. Organizowano terapie indywidualne dla dzieci z rodzin zastępczych.
19. Organizowano opiekę nad dzieckiem w rodzinie pomocowej w przypadku, gdy rodzina zastępcza okresowo nie mogła jej sama sprawować.
20. W ramach ustalonego corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych utworzono 4 zawodowe rodziny zastępcze w tym 1 specjalistyczną, w których na chwilę obecną przebywa łącznie sześćcioro dzieci oraz 1 rodzinny dom dziecka, w którym obecnie przebywa ośmioro dzieci.
21. Przeprowadzono wyjazdowy (na terenie województwa łódzkiego) trening gospodarowania budżetem domowym dla niepełnoletnich i pełnoletnich wychowanków wraz z rodzinami zastępczymi, mający na celu doskonalenie umiejętności racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, zwiększenie kompetencji w zakresie systematycznego planowania, kontrolowania stanu domowych finansów.
22. Przeprowadzono dla 20 osób z rodzinnej pieczy zastępczej dwudniowy wyjazd (na terenie województwa łódzkiego) — warsztaty „Wejście w dorosłe życie”, związane z procesem usamodzielniania, w tym prawa i obowiązki, umiejętność załatwiania spraw urzędowych, radzenie sobie z obowiązkami domowymi (sprzątanie, gotowanie, pranie).
23. Refundowano wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej zakup podręczników szkolnych.

24. Refundowano całość lub część czesnego wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej, którzy uczą się w systemie niestacjonarnym (wieczorowym, zaocznym) lub w systemie stacjonarnym a także refundowano koszty związane z zakupem niezbędnego wyposażenia uczniów w szkołach profilowanych.
25. Zorganizowano kurs prawa jazdy kat. B dla pełnoletnich wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej.
26. Refundowano koszty poniesione za wynajem mieszkania, bursy, akademika dla małoletnich i pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej.
27. Finansowano zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne (korepetycje) z przedmiotów szkolnych: j. polski, j. niemiecki, j. angielski, chemia, fizyka, matematyka dla osób w wieku od 7 do 25 roku życia przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.
28. Zorganizowano spotkania informacyjno–szkoleniowe na rodziców zastępczych: „Dzieci i nastolatki w sieci” oraz „Kurs komputerowy”.
29. Zorganizowano specjalistyczne wsparcie dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej — logopedyczne, terapię integracji sensorycznej, terapię EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing — Terapia odwracania i przetwarzania za pomocą ruchu gałek ocznych) oraz refundację konsultacji psychiatrycznych.
30. Zorganizowano 10–dniowy obóz terapeutyczny dla 15 dzieci z FASD (lub podejrzeniem FASD lub zaburzeniami neurorozwojowymi ze względu na możliwą ekspozycję na alkohol w życiu płodowym) i ich 15 opiekunów.
31. Przeprowadzono diagnozy psychofizyczne dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.
32. Zorganizowano spotkania edukacyjno–kulturalne dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej i ich opiekunów — rodziców zastępczych. Były to m.in. wyjazdy do kina i teatru.
33. Pozyskiwano środki zewnętrzne na realizację Programu, w tym środki rządowe, na podstawie art. 187 ust.1 pkt 2 ustawy:
 - 1) W 2018 roku:
 - a) Powiat Pabianicki otrzymał z budżetu państwa — dotację celową w kwocie 21 319,00 zł — na zatrudnienie jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Umowa Nr/k/9/2018 z dnia 16 listopada 2018 roku o wsparcie realizacji zadania publicznego realizowanego w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”),

- b) Powiat Pabianicki otrzymał środki w kwocie 598 004,29 zł ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „Lepsze jutro” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 (okres realizacji projektu od kwietnia 2018 roku do lipca 2020 roku).
- 2) W 2019 roku:
- a) Powiat Pabianicki otrzymał z budżetu państwa — dotację celową w kwocie 18 299,00 zł — na zatrudnienie jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Umowa Nr/k/12/2019 z dnia 15 listopada 2019 roku o wsparcie realizacji zadania publicznego realizowanego w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”),
 - b) Powiat Pabianicki otrzymał środki w kwocie 1 906 464,19 zł ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „Razem damy radę” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 (okres realizacji projektu od 1 maja 2019 roku do 30 kwietnia 2022 roku).
- 3) W 2020 roku:
- a) Powiat Pabianicki kontynuował projekty z poprzedniego roku pn. „Lepsze jutro” oraz „Razem damy radę” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
 - b) Powiat Pabianicki włączył się w działania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID–19 w obszarze pieczy zastępczej w ramach ogólnopolskiego projektu pn. „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID–19” realizowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z urzędami wojewódzkimi. Projekt był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój lata 2014–2020. Wartość projektu w całej Polsce wynosiła 130 mln zł. Powiat Pabianicki na podstawie Umowy z Samorządem nr 10/2020/PIECZA–COVID–19 z dnia 5.08.2020 r., zawartej pomiędzy Wojewodą Łódzkim a Powiatem Pabianickim otrzymał dofinansowanie w łącznej kwocie 201 650,00 zł, z tego 169 950,62 zł ze środków europejskich i 31 699,38 zł ze środków dofinansowania w formie współfinansowania krajowego. W ramach projektu zakupiono sprzęt komputerowy i oprogramowanie dla dzieci z niepełnosprawnościami oraz sprzęt audiowizualny dla dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a także środki ochrony osobistej i środki dezynfekcyjne dla: dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, rodziców zastępczych i pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Zakupiono również wyposażenie miejsc kwarantanny i izolacji dla dzieci z pieczy zastępczej (meble, naczynia i sztućce jednorazowe, ozonatory, stacje do dezynfekcji rąk, termometry bezdotykowe). Projekt był realizowany do 30.11.2020 r.

Niniejszy Program zakłada kontynuację podjętych dotychczas działań. Będą one rozszerzane wraz z rozeznaniem dodatkowych potrzeb w zakresie wspierania pieczy zastępczej.

II. Podstawy prawne programu

Działania uwzględnione w niniejszym programie podejmowane i realizowane są w oparciu o:

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Konwencję o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku,
- 3) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- 4) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 5) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 6) Ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- 7) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 8) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.

Nadrzędnym aktem prawa Rzeczypospolitej Polskiej jest Konstytucja, która w art. 48 wskazuje prawo rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem z uwzględnieniem stopnia dojrzałości dziecka, a także wolności jego sumienia i wyznania oraz jego tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej mają obowiązek ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Regulacje dotyczące opieki i wychowania dziecka poza rodziną biologiczną zawarte są w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na samorządy obowiązek budowania lokalnego systemu wsparcia w obszarze wychowania i pieczy zastępczej.

III. Zadania Powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

1. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należą:
 - 1) Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

- 2) Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.
- 3) Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
- 4) Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
- 5) Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
- 6) Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa.
- 7) Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
- 8) Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.
- 9) Prowadzenie rejestru danych o osobach:
 - a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka, o którym mowa w art. 46 ustawy.
- 10) Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.
- 11) Finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

- 12) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy.
- 13) Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Powiat realizuje ww. zadania za pośrednictwem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, tj. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach, które działa jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na mocy Zarządzenia Nr 72/2011 Starosty Pabianickiego z dnia 28 grudnia 2011 roku.

2. Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy przede wszystkim:
 - 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
 - 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - 4) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,
 - 5) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
 - 6) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
 - 7) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
 - 8) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
 - 9) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,

- 10) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 11) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- 12) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 13) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą,
- 14) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 15) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- 16) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- 17) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy,
- 18) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- 19) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

IV. Charakterystyka i diagnoza rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Pabianickim

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Ideą pieczy zastępczej jest czasowe zapewnienie opieki i wychowania dzieciom, których rodzinom ograniczono lub odebrano ww. prawa, na mocy postanowienia sądu.

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym:

odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Jednym z zadań pieczy zastępczej jest przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także zaspokojenie potrzeb dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalnorekreacyjnych. Z chwilą umieszczenia w rodzinie zastępczej dziecko dalej prawnie pozostaje dzieckiem swoich rodziców. Rodzice zastępczy nie sprawują nad dzieckiem władzy rodzicielskiej, a tylko wykonują bieżącą pieczę. Pozostałe obowiązki i prawa wynikające z władzy rodzicielskiej należą do rodziców biologicznych dziecka, o ile sąd opiekuńczy nie postanowił inaczej. Przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej jest sytuacją bardzo trudną zarówno dla rodziny zastępczej jak i dla samego dziecka. Dzieci, które trafiają do pieczy zastępczej, często są zaniedbane wychowawczo, zdrowotnie, edukacyjnie i emocjonalnie.

Dla wielu osób sprawujących rodzinne formy opieki zastępczej trudnym doświadczeniem obok codziennej pracy z dzieckiem, szkołą jest również kontakt z rodzinami powierzonych im dzieci. Wyzwania, którym muszą sprostać opiekunowie zastępczy powodują, że często czują się oni bezsilni, oceniani i osamotnieni co powoduje powolne osłabianie ich motywacji, sił i zapału do dalszego sprawowania opieki nad wychowankami. Aby uniknąć wypalenia opiekunów zastępczych, konieczne jest stworzenie spójnego i wszechstronnego systemu wsparcia. Rodzina zastępcza, która czuje się bezpieczna i jest wspierana, gwarantuje rzetelne i efektywne sprawowanie opieki. Profesjonalne wsparcie rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej powinno być rozwiązaniem systemowym, które składa się z wielu powiązanych ze sobą elementów, przede wszystkim takich, jak: koordynator rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, asystent rodzin biologicznych dziecka, które trafiło do pieczy zastępczej, pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej, kurator.

Zasadniczym celem pieczy zastępczej jest zabezpieczenie potrzeb dzieci do czasu wzmocnienia rodzin naturalnych tak, aby dzieci mogły do nich wrócić.

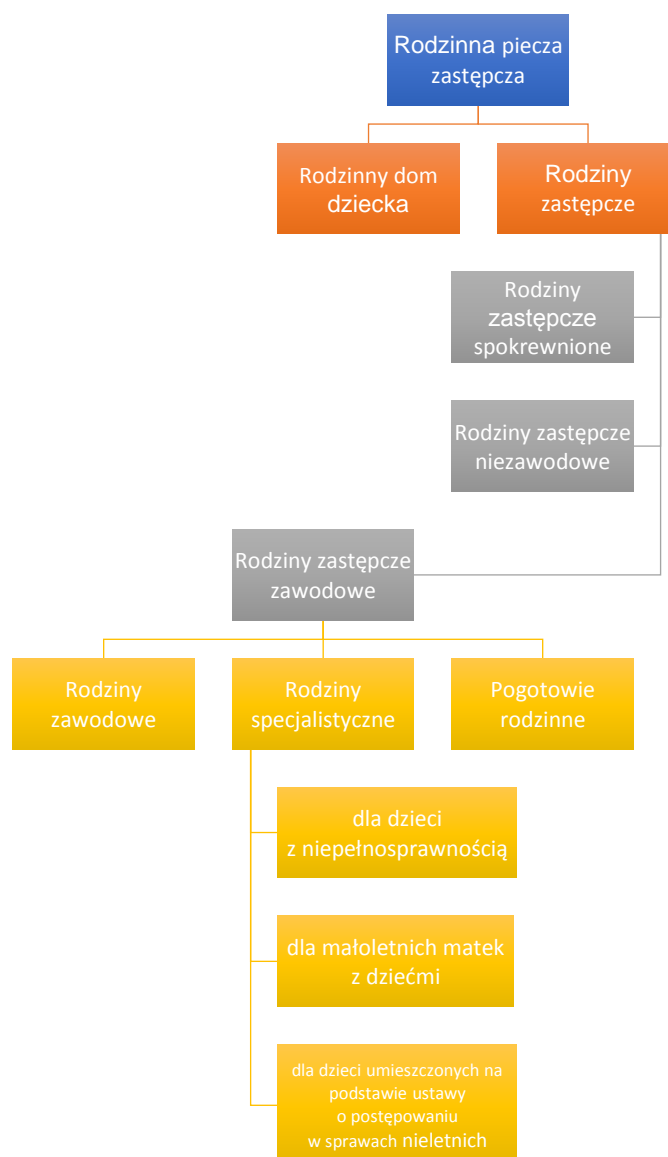
Wyróżnia się następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej (w oparciu o ustawę):

1) RODZINY ZASTĘPCZE:

- a) spokrewnione (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- b) niezawodowe,
- c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego lub zawodowe specjalistyczne.

2) RODZINNE DOMY DZIECKA.

Diagram 1 Diagram rodzinnej pieczy zastępczej.

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Podobnie jak w latach ubiegłych dzieci umieszczane w pieczy zastępczej w większości przypadków w rodzinach biologicznych doznawały wszelkiego rodzaju zaniedbań oraz były świadkami nadużywania alkoholu przez rodziców.

Konieczne jest udzielanie dzieciom i rodzinom zastępczym profesjonalnego wsparcia w dążeniu do wychodzenia z kryzysu w jakim znalazło się dziecko, przy jednoczesnej wzmożonej pracy z rodziną biologiczną w celu umożliwienia dzieciom powrotu do środowisk rodzinnych po zażegnaniu kryzysu. Jedną z form pracy w dążeniu do powyższego celu jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka w konsultacji ze specjalistami (psychologiem, pedagogiem, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny oraz rodzicem biologicznym), z uwzględnieniem potrzeb dziecka. Na tej podstawie organizowana jest profesjonalna pomoc, szczególnie w przypadku dzieci z traumatycznymi przeżyciami.

Rodziny zastępcze mogą korzystać ze specjalistycznego poradnictwa oferowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jakim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Rodziny zastępcze na ich wniosek wspierają koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, a w stosunku do pozostałych rodzin zastępczych zadania te wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Jeden koordynator wspiera nie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Koordynator to osoba, która współdziała z rodziną zastępczą i różnymi osobami, instytucjami (rodziną biologiczną, OPS, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, przychodnią zdrowia, szkoła itp.) w celu rozwiązania różnych problemów rodziny zastępczej i dziecka. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej otoczyli rodziny zastępcze wsparciem oraz podejmowali wspólne działania mające na celu rozwiązanie bieżących trudności wynikających z funkcjonowania rodziny.

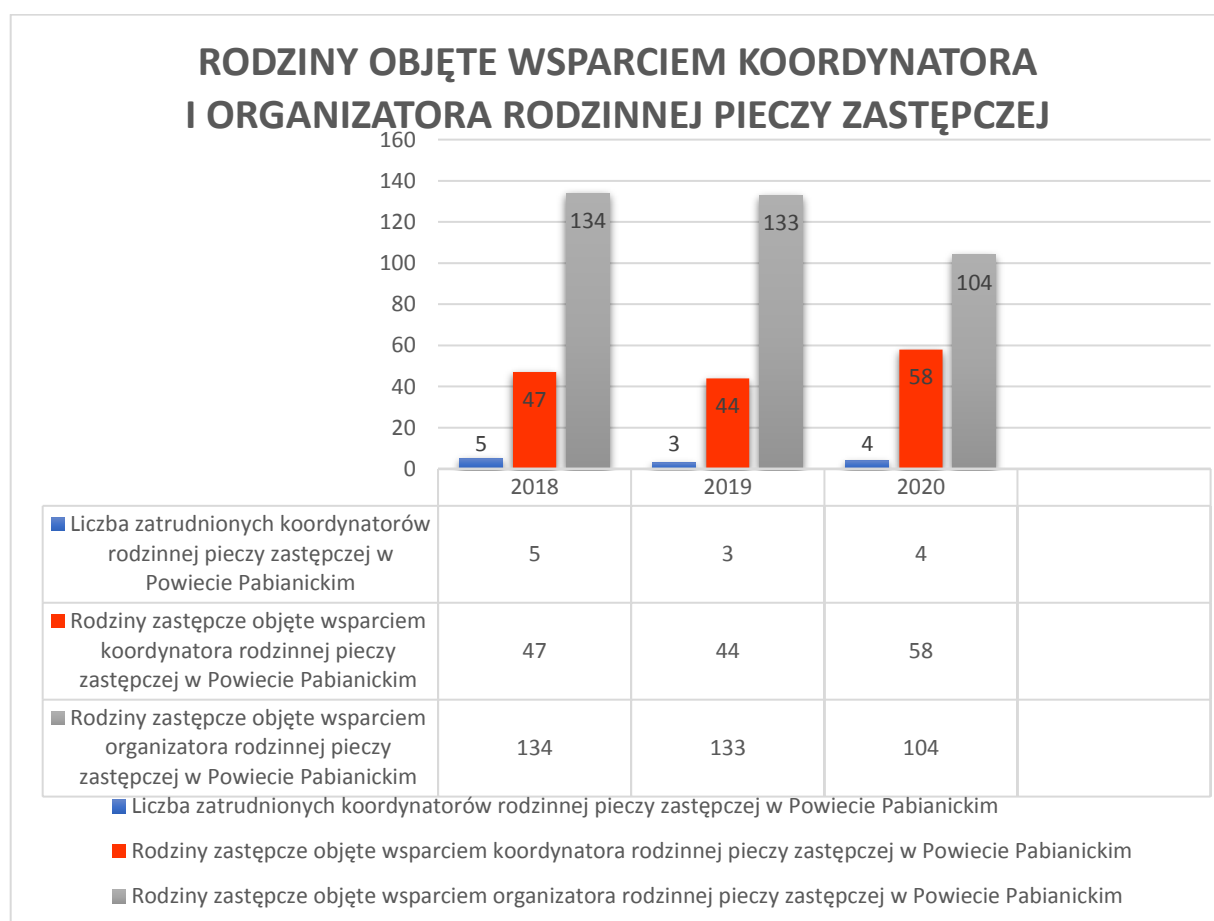
Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wykonywali swoje obowiązki ustawowe w ramach zadaniowego czasu pracy, głównie w bezpośrednim kontakcie z rodziną i wychowankiem w ich środowisku domowym oraz podejmując systematyczną współpracę z ośrodkami pomocy społecznej, placówkami oświatowymi oraz kuratorami sądu rejonowego.

1) Zadania koordynatora:

- a) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- b) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- c) współpraca z asystentem rodziny w celu opracowania planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- d) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- e) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- f) udział w ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka,
- g) udział w ocenie rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka,
- h) informowanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o wszelkich nieprawidłowościach występujących w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnych domach dziecka,
- i) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej,
- j) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

- 2) Koordynatorzy do najczęstszych problemów występujących w pracy z rodzinami zastępczymi zaliczają:
- zaburzenia rozwoju więzi u dzieci,
 - trudności szkolne,
 - trudności w kontaktach rodziny zastępczej z rodziną biologiczną,
 - trudności okresu dojrzewania wychowanków,
 - zaburzenia FAS,
 - brak wzajemnego zrozumienia wynikający z różnicy pokoleniowej pomiędzy dzieckiem a opiekunem przede wszystkim w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
 - niskie kompetencje wychowawcze opiekunów przede wszystkim w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
 - zaburzenia zachowania i emocji u dzieci,
 - eksperymentowanie przez dzieci ze środkami psychoaktywnymi oraz kradzieże dokonywane przez dzieci.

Wykres 1 rodziny objęte wsparciem koordynatora i organizatora rodziny zastępczej

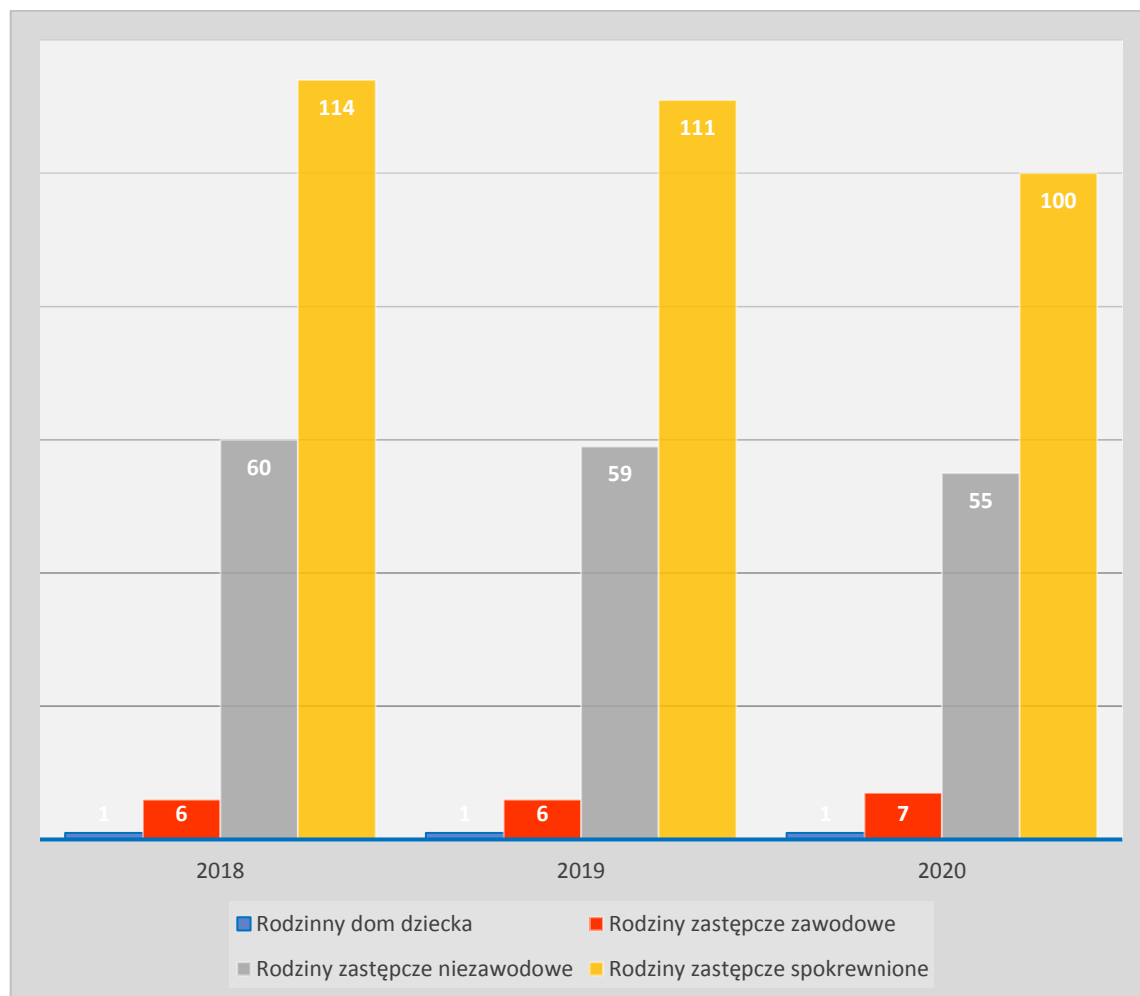

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Na podstawie powyższego wykresu można stwierdzić, że liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pabianickiego utrzymuje się prawie na tym samym poziomie.

W wykresach zamieszczonych poniżej przedstawione zostały liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Pabianickiego oraz liczby dzieci w nich umieszczonych w latach 2018–2020.

Wykres 2 Rodziny zastępcze i rodzinny dom dziecka na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018–2020

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Powyższy wykres przedstawia liczbę rodzin zastępczych na terenie Powiatu Pabianickiego. Jak wynika z zebranych danych, na terenie naszego powiatu zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie, pradiadkowie bądź rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe, czyli wujostwo lub osoby niespokrewnione z dzieckiem.

Ponadto na terenie naszego powiatu obecnie funkcjonuje 7 rodzin zastępczych zawodowych, w tym 3 specjalistyczne oraz 1 rodzinny dom dziecka.

Jak wynika z powyższych danych przedstawionych w Wykresie 2 w ostatnich trzech latach ogólna liczba rodzin zastępczych kształtowała się na podobnym poziomie z tendencją malejącą.

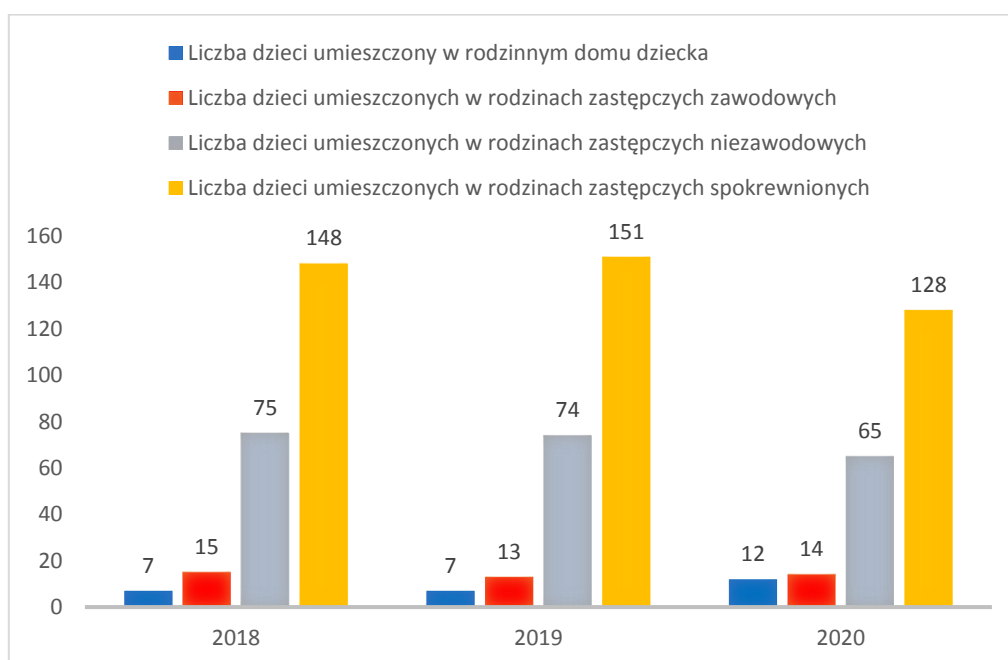
Wiodącymi formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe. Wynika to z faktu, że sąd wydając postanowienie o zabezpieczeniu dziecka w środowisku zastępczym w pierwszej kolejności rozpatruje możliwość zapewnienia dziecku opieki przez osoby z nim spokrewnione (dziadkowie, rodzeństwo, wujostwo).

Na podobnym poziomie utrzymuje się natomiast liczba zawodowych rodzin zastępczych. „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018–2020” zakładał konieczność sukcesywnego zwiększania rodzin zastępczych zawodowych oraz tworzenia rodzinnych domów dziecka. W 2018 roku przekwalifikowano zawodową rodzinę zastępczą funkcjonującą na terenie gminy Lutomiersk na rodzinny dom dziecka oraz jedną niezawodową rodzinę zastępczą na rodzinę zastępczą zawodową. Ponadto w 2019 roku przekwalifikowano dwie niezawodowe rodziny zastępcze na dwie zawodowe oraz w 2020 roku jedną niezawodową rodzinę zastępczą na zawodową rodzinę specjalistyczną.

W latach 2018–2020 podejmowane były działania i rozmowy z rodzinami zastępczymi niezawodowymi mające na celu przekwalifikowanie ich na rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinny dom dziecka. W efekcie końcowym pozyskano 1 rodzinny dom dziecka oraz 4 zawodowe rodziny zastępcze, w tym 1 specjalistyczną.

W latach kolejnych istnieje konieczność kontynuacji realizowanych działań wspierających rodzicielstwo zastępcze, a także przeprowadzenie akcji mającej na celu promocję rodzicielstwa zastępczego, w celu pozyskiwania kandydatów na nowe rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe.

Wykres 3 Liczba umieszczonych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018-2020

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Jak wynika z powyższych danych w ostatnich trzech latach liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych kształtowała się na podobnym poziomie z tendencją malejącą. Najwięcej dzieci umieszczanych jest w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych.

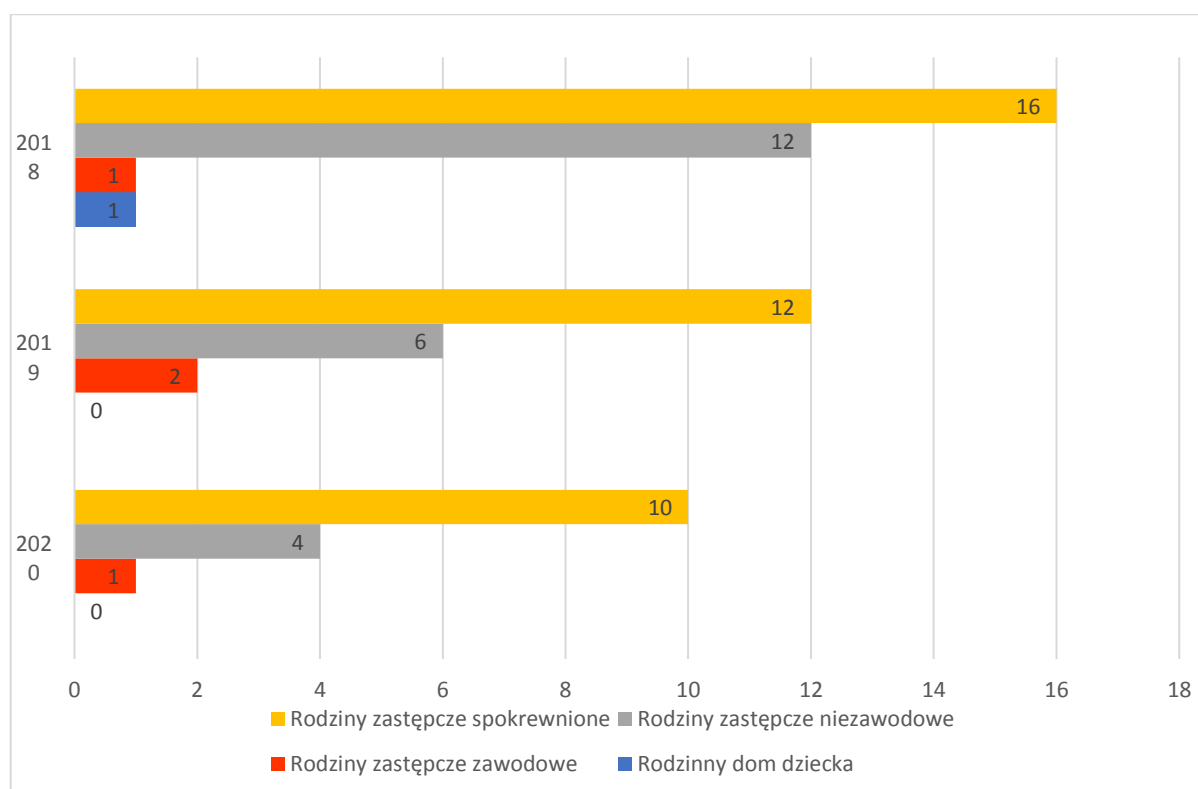
Wynika to z faktu, że sąd wydając postanowienie o zabezpieczeniu dziecka w środowisku zastępczym rozpatruje w pierwszej kolejności możliwość zapewnienia dziecku opieki przez osoby z nim spokrewnione (dziadkowie, rodzeństwo, wujostwo). Niezmiennie na podobnym poziomie utrzymuje się liczba dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach zastępczych oraz rodzinnym domu dziecka.

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w przeciągu 3 lat ulegała i wciąż będzie podlegać zmianom ze względu na:

- a) usamodzielnianie wychowanków rodziny zastępczej,
- b) postanowienie sądu o powrocie do rodziny naturalnej,
- c) adopcję.

Główne przyczyny opuszczania przez dzieci rodzin zastępczych to uzyskanie pełnoletności i usamodzielnienie się wychowanka lub powrót do rodziców biologicznych.

Wykres 4 Liczba nowo powstałych rodzin zastępczych na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018-2020

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

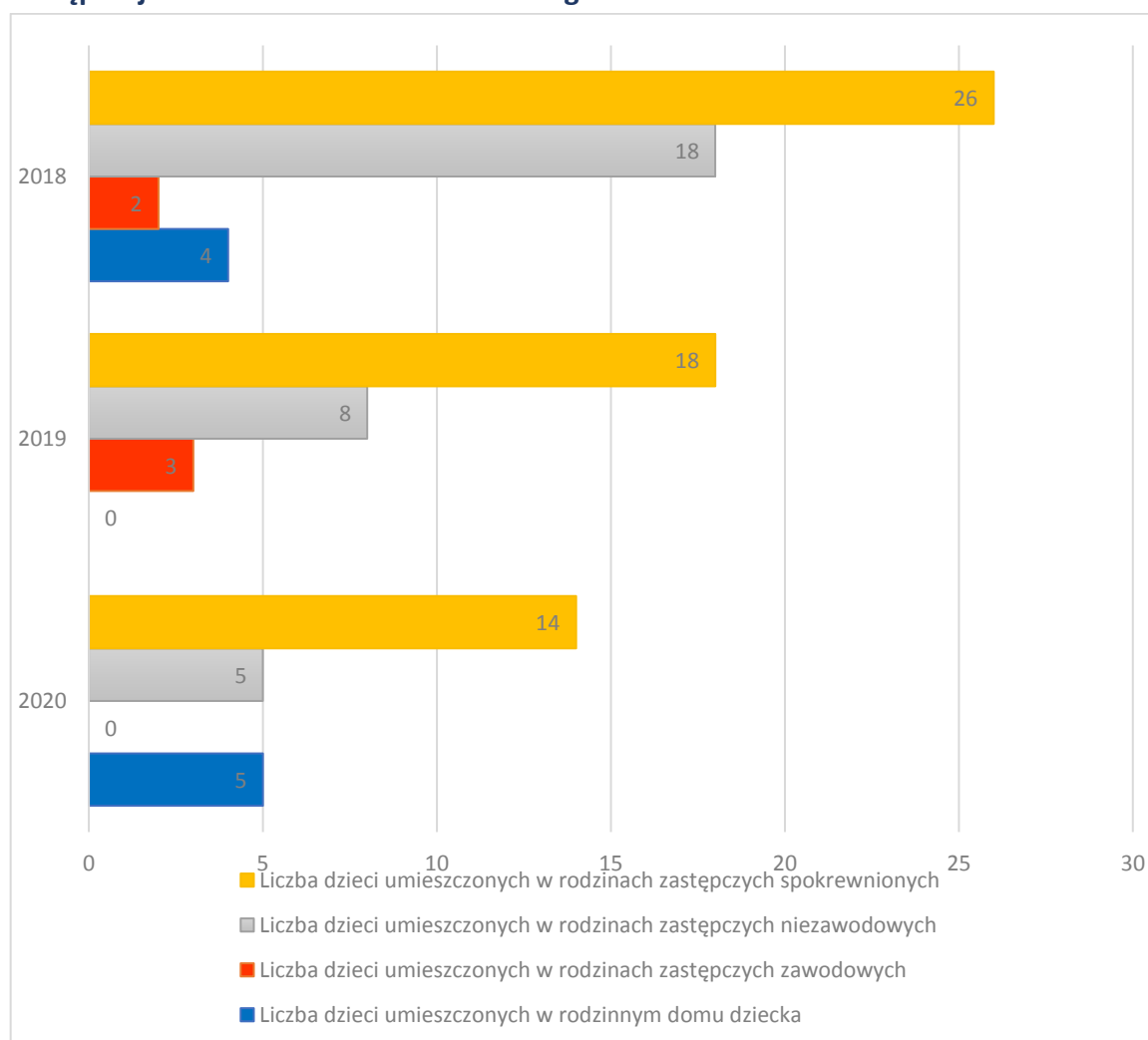
Tabela 1 Przyczyny umieszczenia dzieci w nowo utworzonych rodzinach zastępczych

Rok	Przyczyna: uzależnienie od alkoholu	Przyczyna: przewlekła choroba rodziców	Przyczyna: niezaradność, niewydolność	Przyczyna: inne
Liczba dzieci w 2018	38	1	4	4
Liczba dzieci w 2019	19	0	6	2
Liczba dzieci w 2020	15	3	3	3
Liczba dzieci Razem	72	4	13	9

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

W latach 2018–2020 główną przyczyną umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej było uzależnienie rodziców od alkoholu.

Wykres 5 Liczba nowych dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018–2020

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Porównanie lat 2018–2020 pozwala na stwierdzenie, że w ostatnich trzech latach liczba nowych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej sukcesywnie spadała, przy czym wciąż była najwyższa w rodzinach zastępczych spokrewnionych, a w drugiej kolejności w rodzinach zastępczych niezawodowych. W rodzinach zastępczych zawodowych co roku umieszczanych było zaledwie kilkoro dzieci ze względu na to, że powstawało zbyt mało zawodowych rodzin zastępczych. W rodzinnym domu dziecka umieszczenie nowych dzieci było możliwe dlatego, że dzieci pozostające wcześniej pod jego opieką zostały przeniesione do rodzin adopcyjnych. Taka sytuacja wskazuje na potrzebę utworzenia nowych niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnego domu dziecka. Priorytetem jest natomiast utworzenie rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego, ponieważ w chwili obecnej ta forma pieczy zastępczej na terenie powiatu nie funkcjonuje w ogóle.

Tabela 2 Pobyt dzieci pochodzących z Powiatu Pabianickiego w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów

Pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba rodzin	24	28	25
Liczba dzieci	27	30	27

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Z powyższego zestawienia wynika, że w latach 2018–2020 w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów przebywała duża liczba dzieci z terenu powiatu pabianickiego. Należy jednak zaznaczyć, że głównym powodem umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych funkcjonujących w innych powiatach było bliższe lub dalsze pokrewieństwo między dziećmi a tymi rodzinami, które w większości przypadków tworzą osoby bliskie dziecku, a więc wujkowie, dziadkowie czy rodzeństwo, a nie brak możliwości zapewnienia im opieki w rodzinach zastępczych czy placówkach działających na terenie naszego powiatu.

Tabela 3 Pobyt dzieci pochodzących z innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Pabianickiego

Pobyt dzieci z terenu innego powiatu w rodzinach zastępczych na terenie powiat pabianickiego	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba rodzin	17	16	14
Liczba dzieci	19	17	17

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Dane pokazują, że w ostatnich latach w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu wzrosła liczba dzieci pochodzących z innych powiatów. Podobnie, jak w wyżej omawianym przypadku — dzieci z terenu powiatu pabianickiego umieszczonych poza nim w rodzinach zastępczych — wynika to przede wszystkim z faktu, że osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej łączy pokrewieństwo z przyjętymi pod opiekę dziećmi.

V. Szkolenie funkcjonujących rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze

W celu rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2018–2020 prowadzono kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze. W efekcie dokonano naboru nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach podejmuje szereg działań mających na celu pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia rodzinnych domów dziecka. Na stronie internetowej Centrum można znaleźć informacje jak zostać rodzicem zastępczym, z kim się kontaktować oraz jakie warunki musi spełniać kandydat, aby pełnić tę funkcję. Z powyższymi informacjami można również zapoznać się na profilu facebookowym Centrum oraz poprzez media. Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej przyjmuje osoby zainteresowane rodzicielstwem zastępczym w godzinach pracy urzędu. Pracownicy udzielają szczegółowych informacji oraz zachęcają do wzięcia udziału w imprezach integracyjnych rodzin zastępczych. Informują o możliwości spotkania z funkcjonującymi od wielu lat rodzinami zastępczymi i porozmawiania na temat rodzicielstwa zastępczego od strony praktycznej. Ponadto działania dotyczące promocji rodzicielstwa zastępczego obejmuje rozpowszechnianie ulotek i plakatów na imprezach masowych organizowanych na terenie powiatu. Ulotki dostępne są również w siedzibie Starostwa Powiatowego w Pabianicach oraz w naszym Centrum a także w instytucjach użytku publicznego na terenie Powiatu Pabianickiego między innymi w szkołach, przychodniach, ośrodkach pomocy społecznej, kościołach.

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej zachęcają również funkcjonujące już rodziny zastępcze do dzielenia się swoimi doświadczeniami związanymi z rodzicielstwem zastępczym ze środowiskiem lokalnym.

W latach 2018–2020 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach zorganizowało szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych niezawodowych i zawodowych oraz dla istniejących i funkcjonujących rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i spokrewnionych.

Tabela 4 Liczba osób, z którymi przeprowadzono szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe (w tym kandydaci oraz osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, które nie uczestniczyły wcześniej w szkoleniu) na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018–2020

Rok	Liczba przeszkolonych kandydatów	Liczba przeszkolonych osób pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej	Liczba przeszkolonych osób ogółem
2018	19	8	27
2019	0	0	0
2020	4	7	11

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Ponadto w 2018 r. przeszkolono 6 kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze (w tym trzy osoby, które w 2018 r. ukończyły wcześniej szkolenie dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze i trzy osoby, które już wcześniej pełniły funkcję niezawodowej rodziny zastępczej i chciały się przekwalifikować na rodziny zastępcze zawodowe).

Należy zaznaczyć, że liczba przeszkolonych kandydatów nie jest tożsama z liczbą nowych rodzin zastępczych, ponieważ w szkoleniach wzięły udział również pary małżeńskie, ponadto nie wszyscy kandydaci, którzy wzięli udział w szkoleniu i uzyskali świadectwo jego ukończenia wystąpili o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego.

W 2019 r. szkolenia nie odbywały się ze względu na to, że nie zgłosiła się wystarczająca liczba osób do utworzenia grupy warsztatowej zgodnej ze standardami programu PRIDE (Parents' Resource for Information, Development and Education – Źródła informacji, rozwoju i edukacji dla rodziców), według którego pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach szkolą kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka.

Ze względu na małe zainteresowanie rodzicielstwem zastępczym niniejszy Program kładzie wzmożony nacisk na promowanie idei rodzicielstwa zastępczego i zachęcanie do podjęcia się tej funkcji, pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe a w szczególności rodziny zastępcze zawodowe o charakterze pogotowia rodzinnego jak również kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach tj. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021–2023 nadal będzie prowadził kampanię promującą rodzicielstwo zastępcze, która ma na celu poszukiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

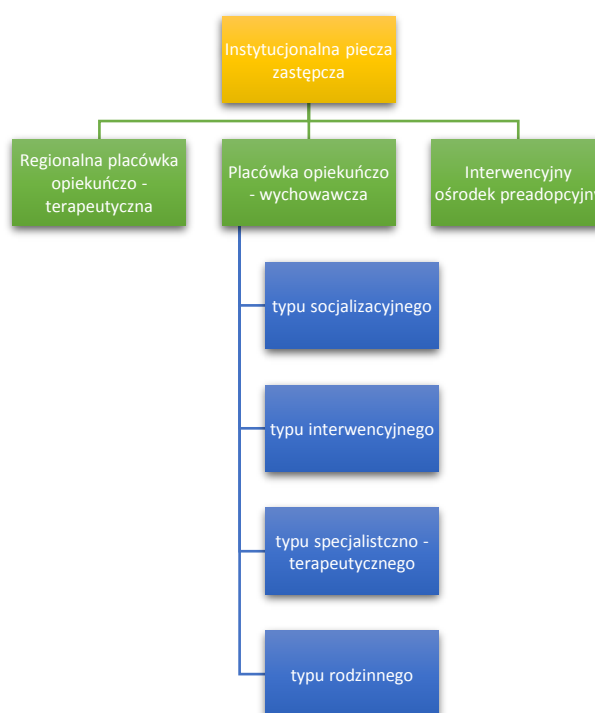
VI. Charakterystyka i diagnoza instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Pabianickim

1. Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana jest w ramach placówek opiekuńczo–wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo–terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych. Ze względu na specyfikę, wyróżnia się następujące rodzaje placówek opiekuńczo–wychowawczych:

- 1) typu socjalizacyjnego,
- 2) typu interwencyjnego,
- 3) typu specjalistyczno–terapeutycznego,
- 4) typu rodzinnego,

które zgodnie z ustawą zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom powyżej 10 roku życia.

Diagram 2 Instytucjonalna piecza zastępcza

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Niezależnie od typu, placówka opiekuńczo–wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, emocjonalne, rozwojowe, społeczne i religijne, w tym zapewnia dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości.

Pracownicy placówki umożliwiają także kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi oraz podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny. Placówka opiekuńczo–wychowawcza może łączyć zadania placówki socjalizacyjnej, interwencyjnej i specjalistyczno–terapeutycznej.

Typ placówki określa jej regulamin. Jedną z najbardziej powszechnych form placówek opiekuńczo-wychowawczych są placówki **typu socjalizacyjnego**. Zadaniem placówki jest zaspokajanie potrzeb dziecka, zapewnienie dziecku całkowitej opieki i wychowania, kształcenie, a także wyrównywanie opóźnień rozwojowych, szkolnych (poprzez organizację różnego rodzaju zajęć specjalistycznych) i – w razie potrzeby – rehabilitacji. Ponadto do jej zadań należy podejmowanie działań mających na celu przyjęcie dziecka do rodzinnej formy opieki (powrót do rodziny naturalnej, znalezienie rodziny adopcyjnej lub zastępczej), praca z rodziną dziecka, a także kontakt z rodzinami zaprzyjaźnionymi.

Zadaniem placówki **typu interwencyjnego** jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej w szczególności przyjmuje dzieci w sytuacjach wymagających natychmiastowego zapewnienia im opieki. Pobyt dziecka w placówce interwencyjnej nie może trwać dłużej niż 3 miesiące (w sytuacjach, gdy postępowanie sądowe w sprawie uregulowania sytuacji prawnej dziecka jest w toku, pobyt w placówce interwencyjnej może być przedłużony do czasu zakończenia trwającego postępowania sądowego).

Placówka **typu specjalistyczno-terapeutycznego** sprawuje opiekę nad dziećmi o indywidualnych potrzebach, w szczególności legitymującymi się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii, wymagającymi wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka typu specjalistyczno-terapeutycznego zapewnia dzieciom zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne.

W placówce **typu rodzinnego** wychowują się dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, w szczególności umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu. W tym samym czasie w placówce tego typu może przebywać nie więcej niż 8 wychowanków.

W **regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej** są umieszczane dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W placówce tego typu można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci.

W **interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym** umieszcza się dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci. Prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego należy do zadań własnych samorządu województwa.

Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinien mieć charakter przejściowy — do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W realizacji powyższego zadania Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ściśle współpracuje z sądem, kuratorami, innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zajmuje się kierowaniem małoletnich do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce następuje po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej przez osoby, które zajmują się pracą w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

Podstawą do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest orzeczenie sądu rodzinnego. Dziecko może być przyjęte do placówki opiekuńczo-wychowawczej również na wniosek rodzica, opiekuna prawnego bądź na prośbę samego dziecka. W przypadkach konieczności zapewnienia natychmiastowej opieki — na polecenie sędziego, kiedy jest doprowadzone przez policję, szkołę lub inne osoby, placówki przyjmują dzieci bez skierowania oraz postanowienia Sądu.

Podobnie jak w latach ubiegłych dzieci umieszczane w pieczy zastępczej w większości przypadków w rodzinach biologicznych doznawały wszelkiego rodzaju zaniedbań oraz były świadkami nadużywania alkoholu przez rodziców. Konieczne jest udzielanie dzieciom i rodzinom zastępczym profesjonalnego wsparcia w dążeniu do wychodzenia z kryzysu w jakim znalazło się dziecko, przy jednoczesnej wzmożonej pracy z rodziną biologiczną w celu umożliwienia dzieciom powrotu do środowisk rodzinnych po zażegnaniu kryzysu. Jedną z form pracy w dążeniu do powyższego celu jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka w konsultacji ze specjalistami (psychologiem, pedagogiem, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny oraz rodzicem biologicznym), z uwzględnieniem potrzeb dziecka.

Na tej podstawie organizowana jest profesjonalna pomoc, szczególnie w przypadku dzieci z traumatycznymi przeżyciami.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych umieszczane są dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa.

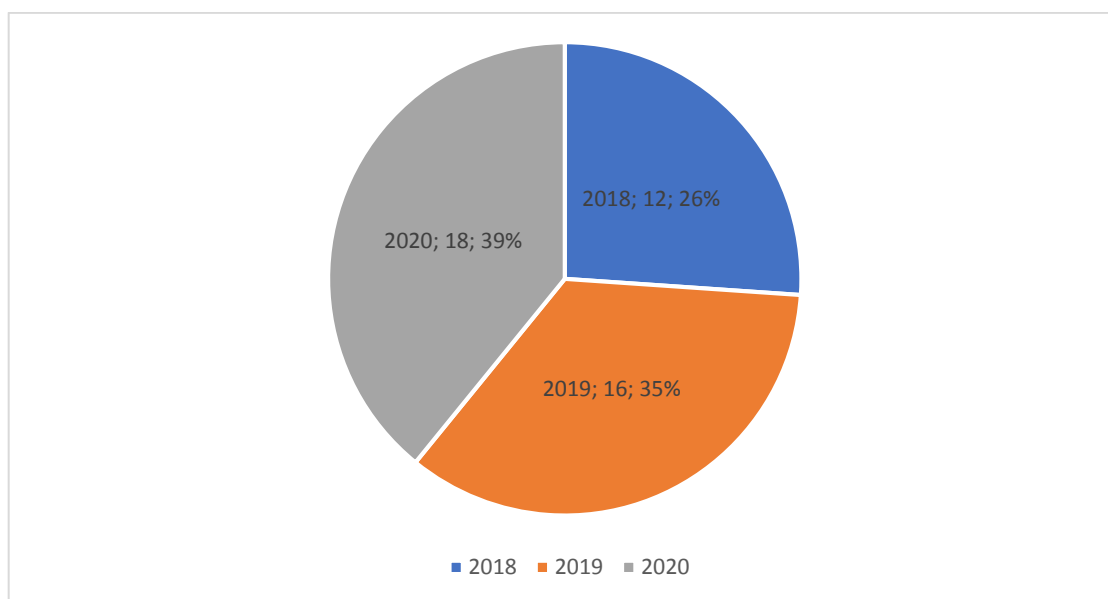
Jednocześnie ustawa zakłada także poprawę standardu opieki w placówkach poprzez zmniejszenie ilości miejsc w placówce do 14 wychowanków.

Z dniem 1 stycznia 2021 r. w istniejących placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego jest możliwość umieszczenia do 14 wychowanków.

2. Na terenie Powiatu Pabianickiego funkcjonuje Centrum Administracyjne do obsługi Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych w Porszewicach, które obsługuje pięć całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, dysponujących do końca 2020 r. łącznie 81 miejscami;

- 1) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 1 w Porszewicach, Porszewice 18E m1 (14 miejsc),
- 2) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 2 w Porszewicach, Porszewice 18E m2 (14 miejsc),
- 3) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 3 w Porszewicach, Porszewice 18E m3 (14 miejsc),
- 4) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 4 w Porszewicach, Porszewice 18E m4 (14 miejsc),
- 5) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 5 w Pabianicach, ul. Sejmowa 2 (do końca 2020 r. – 25 miejsc, od 2021 r. – 14 miejsc).

Wykres 6 Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018–2020

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Tabela 5 Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo–wychowawczych w latach 2018–2020

Rok	Liczba dzieci z innych powiatów, umieszczonych w placówkach na terenie powiatu pabianickiego	Liczba dzieci z powiatu pabianickiego, umieszczonych w placówkach na terenie innych powiatów
2018	4	8
2019	8	8
2020	11	7

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Jak wynika z danych niewiele dzieci z naszego powiatu przebywa w placówkach opiekuńczo–wychowawczych poza powiatem pabianickim. Powiat stara się zabezpieczać miejsca dla dzieci pozbawionych opieki rodziców w swoich placówkach bądź rodzinach zastępczych.

Tabela 6 Przyczyny umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo–wychowawczych w latach 2018–2020

Rok	Przyczyna: uzależnienie rodziców od alkoholu	Przyczyna: przewlekła choroba rodziców	Przyczyna: niezaradność, niewydolność	Przyczyna: inne
Liczba dzieci w 2018	10	1	0	1
Liczba dzieci w 2019	13	0	2	1
Liczba dzieci w 2020	12	0	1	5
Liczba dzieci Razem	35	1	3	7

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Powyższe dane pokazują, że główną przyczyną umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej jest uzależnienie rodziców od alkoholu.

Tabela 7 Liczba dzieci, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą w latach 2018–2020

Rok	Powrót do rodziców biologicznych	Umieszczenie w rodzinie zastępczej	Usamodzielnienie
Liczba dzieci w 2018	2	3	13
Liczba dzieci w 2019	4	2	7
Liczba dzieci w 2020	8	0	17
Liczba dzieci Razem	14	5	37

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Z danych z powyższej tabeli wynika, że główną przyczyną opuszczania przez dzieci instytucjonalnej pieczy zastępczej jest uzyskanie pełnoletności i usamodzielnienie się wychowanka. Znacznie rzadziej powodem opuszczenia placówki jest powrót do rodziców biologicznych a sporadycznie umieszczenie w rodzinie zastępczej.

VII. Wnioski z diagnozy pieczy zastępczej

1. Zbyt wolno wzrasta liczba rodzin zastępczych zawodowych w stosunku do potrzeb.
2. W powiecie brakuje zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, brak jest kandydatów gotowych podjąć się tej funkcji.

3. W powiecie funkcjonuje niewystarczająca liczba rodzin zawodowych specjalistycznych.
4. Powiat zapewnia systematyczny wzrost nakładów na pieczę zastępczą, ze szczególnym uwzględnieniem rodzicielstwa zastępczego.
5. Powiat zapewnia środki na wypłatę świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych dla rodzin zastępczych.
6. Powiat zapewnia rodzinom zastępczym szkolenia mające na celu podnoszenie ich kompetencji.
7. Konieczne jest dostosowanie Placówki Opiekuńczo—Wychowawczej Nr 5 w Pabianicach, przy ul. Sejmowej 2, do standardów określonych w przepisach pod względem ilości miejsc oraz wieku dzieci.
8. Konieczne jest kontynuowanie działań promujących rodzinną pieczę zastępczą oraz poszukiwanie nowych sposobów pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka.
9. Mała liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych może świadczyć, że praca z rodziną w celu powrotu dziecka jest mało skuteczna.

VIII. Charakterystyka i diagnoza osób usamodzielnianych

Usamodzielnienie to długotrwały proces, któremu podlegają dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a jego celem jest stopniowe przygotowanie wychowanków z rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo—wychowawczych do samodzielnego, dojrzałego życia i zintegrowanie ich ze środowiskiem lokalnym. Przygotowanie wychowanka do radzenia sobie w dorosłym życiu jest nadrzędnym zadaniem zarówno placówek opiekuńczo—wychowawczych, jak i rodzin zastępczych. W związku z tym należy podejmować w odpowiednim czasie szereg działań mających przygotować młodego człowieka do realiów dorosłego życia. W tym wypadku istotne jest rozpoznanie sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, społecznej i edukacyjnej podopiecznego, a także jego mocnych i słabych stron, szans oraz zagrożeń, a następnie ukierunkowanie jego zamierzeń i planów.

Osoba, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej, oraz osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo—wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo—terapeutyczną zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Warunkami do uzyskania pomocy poza złożeniem wniosku jest wskazanie co najmniej rok przed uzyskaniem pełnoletności przez wychowanka osoby pełniącej funkcję opiekuna usamodzielnienia, który pełni istotną rolę przez cały ten proces oraz opracowanie wspólnie przez opiekuna usamodzielnienia z usamodzielnianym wychowankiem Indywidualnego Programu Usamodzielnienia, który zostaje zatwierdzony przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

Indywidualny Program Usamodzielnienia, określa w szczególności sposób uzyskania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i podjęcia zatrudnienia.

Opracowany dokument może być modyfikowany w trakcie całego procesu w sytuacji, gdy potrzeby wychowanka, ewentualnie jego sytuacja osobista, ulegają zmianie. W procesie usamodzielnienia podopiecznego uczestniczą także pracownicy Centrum, rodziny zastępcze, pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych.

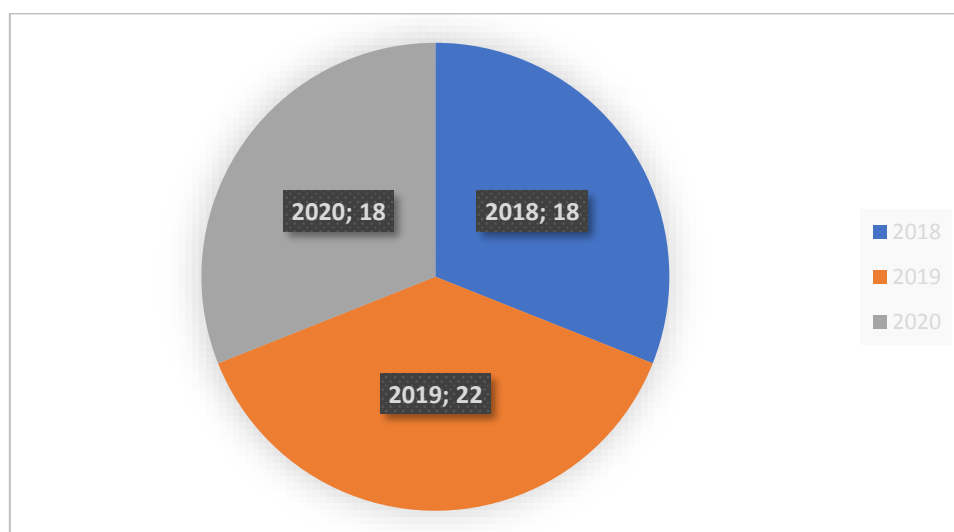
Osoba usamodzielniana może skorzystać z następujących form pomocy:

- 1) pomoc na usamodzielnienie,
- 2) pomoc na kontynuowanie nauki,
- 3) pomoc na zagospodarowanie,
- 4) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- 5) pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- 6) pomoc prawna i psychologiczna, praca socjalna.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych, podjęcie zatrudnienia i całkowitego usamodzielnienia się.

Usamodzielnianych wychowanków cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego bardzo ważne jest motywowanie usamodzielnionych wychowanków do jak najdłuższego kontynuowania nauki (szkoły policealne, studia) i zdobywania dodatkowych kwalifikacji zawodowych, aby wychowankowie byli odpowiednio przygotowani (zawodowo) do samodzielnego życia.

Wykres 7 Liczba usamodzielnionych wychowanków w rodzinnej pieczy zastępczej z terenu powiatu pabianickiego w latach 2018-2020

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

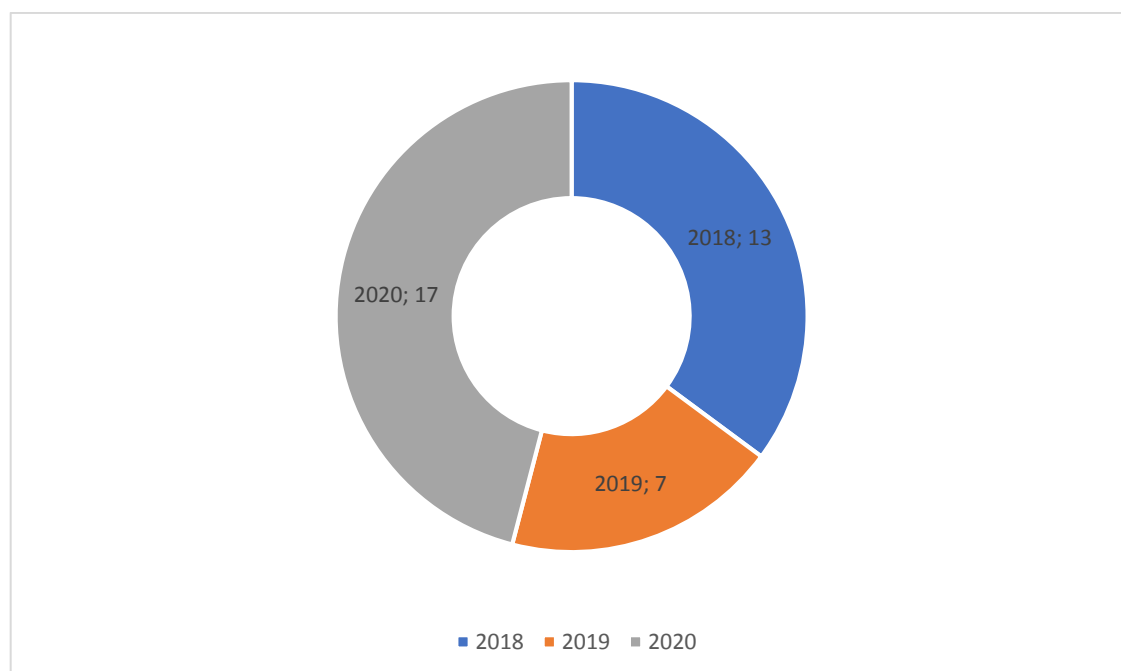
Poniżej w Tabeli 8 przedstawiono liczbę usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych oraz formy pomocy, które zostały im udzielone. Analizując zawarte dane wskazać należy, że najchętniej wybieraną formą wsparcia wychowanków jest pomoc na kontynuowanie nauki. Liczba osób zainteresowanych tą formą wsparcia ulega niewielkiemu obniżeniu. Wynikać to może z faktu, że coraz częściej osoby pełnoletnie decydują się pozostać w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia nauki. Wybór ten spowodowany jest m. in. wyższym świadczeniem pieniężnym, które rodzina zastępcza otrzymuje na utrzymanie pełnoletniej osoby niż comiesięczna pomoc na kontynuowanie nauki, którą otrzymywałby wychowanek po opuszczeniu rodziny.

Tabela 8 Wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej

Rodzaj pomocy	2018	2019	2020
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	47	42	39
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	13	20	4
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	12	8	12
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	2	7	4
Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	1	1	0

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Wykres 8 Liczba usamodzielnianych wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu Powiatu pabianickiego w latach 2018–2020

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

W tabeli 9 uwzględniono wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej. Podobnie jak w przypadku osób opuszczających rodziny zastępcze, najczęściej przyznawaną pomocą dla osób usamodzielnianych z placówek jest pomoc na kontynuowanie nauki. Wynikać to może z faktu, że po opuszczeniu placówki opiekuńczo-wychowawczej często pomoc na kontynuowanie nauki stanowi główne źródło utrzymania wychowanków. W związku z tym osoby usamodzielniane, po opuszczeniu instytucjonalnej pieczy zastępczej decydują się na podjęcie dalszej nauki. Uzyskanie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych w przyszłości może pomóc w podjęciu zatrudnienia i poprawienia sytuacji materialnobytowej wychowanków.

Tabela 9 Wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Rodzaj pomocy	2018	2019	2020
pieniężna na kontynuowanie nauki	24	18	26
rzeczowa na zagospodarowanie	10	14	8
pieniężna na usamodzielnienie	6	4	8
w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	0	7	7
w uzyskaniu zatrudnienia	2	0	0

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

IX. Limit rodzinnej formy pieczy zastępczej w Powiecie Pabianickim na lata 2021–2023

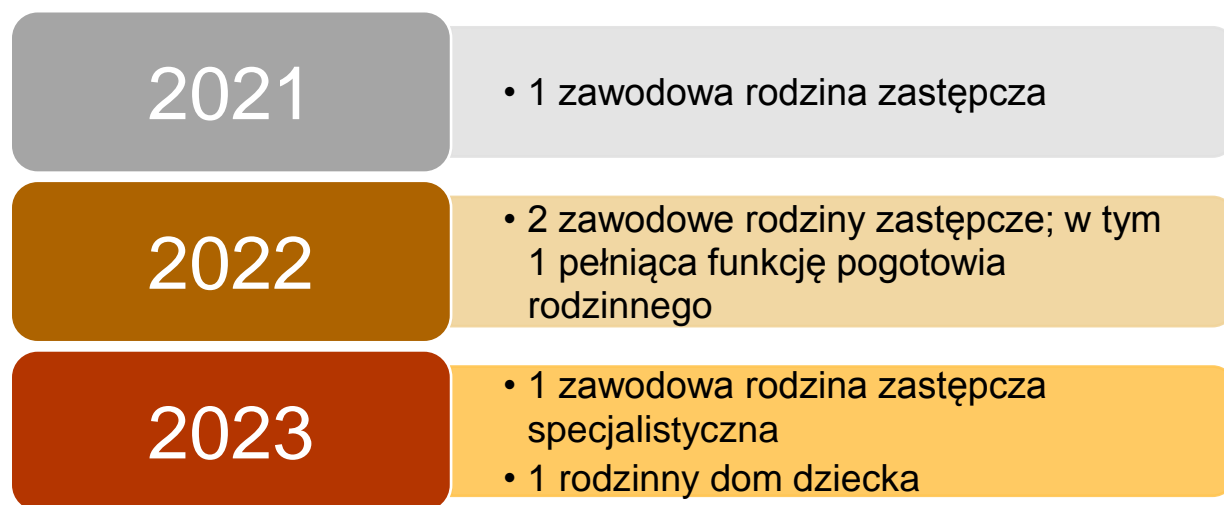
Art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek ustalenia przez powiat w ramach opracowanego programu rozwoju pieczy zastępczej corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie.

Na terenie Powiatu Pabianickiego aktualnie funkcjonuje 1 rodzinny dom dziecka, w którym przebywa 8 dzieci oraz 7 zawodowych rodzin zastępczych dla łącznie 11 dzieci, w tym 3 specjalistyczne.

Biorąc pod uwagę zapotrzebowanie w zakresie zwiększenia liczby rodzin zastępczych celem zapewnienia dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych, szczególnie dzieciom do 10 roku życia, zakłada się pozyskanie i utworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.

Na podstawie zgromadzonych informacji oraz doświadczeń z lat poprzednich, uwzględniając realne możliwości finansowe powiatu oraz w związku ze zmianą sytuacji rodzin, borykających się z różnymi problemami istnieje potrzeba tworzenia zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021–2023, jak w poniższym diagramie.

Diagram 3 Limit rodzinnej formy pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pabianickiego na lata 2021–2023

Ustalenia limitu rodzin zastępczych zawodowych dokonano w oparciu o rozeznane potrzeby i dotychczasowe doświadczenia w odniesieniu do liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.

W poprzednim programie ustalono limit na poziomie 6 zawodowych rodzin zastępczych oraz 1 rodzinnego domu dziecka. Limit ten został w 72% zrealizowany, gdyż utworzono 1 rodzinny dom dziecka oraz 4 zawodowe rodziny zastępcze, w tym 1 specjalistyczną.

X. Rozwój rodzicielstwa zastępczego

1. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez:
 - 1) prowadzenie kampanii społecznych na temat rodzicielstwa zastępczego, przy zaangażowaniu samorządu,
 - 2) współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego,
 - 3) organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego przy zaangażowaniu samorządu.
2. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze:
 - 1) lokalna kampania medialna,
 - 2) dzień/dni otwarte rodzicielstwa zastępczego, możliwość spotkania przyszłych kandydatów, zainteresowanych Rodzin Zastępczych.
3. Stworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych poprzez:
 - 1) wzrost wynagrodzeń Zawodowych Rodzin Zastępczych,
 - 2) wzrost wynagrodzeń osób do pomocy oraz rozszerzenie liczby przysługujących godzin,
 - 3) kompetentne wsparcie Rodziców Zastępczych,
 - 4) rozwój udzielanych świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych.

XI. Założenia, cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023

1. CEL GŁÓWNY:

Głównym celem Programu będzie tworzenie warunków do efektywnego rozwoju pieczy zastępczej, a także pomoc rodzinom zastępczym i ich wychowankom oraz promowanie idei rodzicielstwa zastępczego i pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

2. Założenia programowe.

- 1) zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki i wychowania w rodzinie naturalnej warunków do prawidłowego rozwoju poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej,
- 2) wsparcie psychologiczne, pedagogiczne i prawne dla rodzin zastępczych, w tym poprzez organizację grup wsparcia i szkoleń,
- 3) zapewnienie wsparcia dla osób usamodzielnianych,
- 4) przyznawanie rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom świadczeń wynikających z przepisów prawa,
- 5) promowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
- 6) określenie przez powiat corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych.

Szczególnie istotne jest położenie nacisku na świadczenie pomocy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich nałożonych na rodziny zastępcze, umożliwiając dostęp do profesjonalnej i systemowej pomocy i wsparcia. Wspieranie rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej pozwoli na wzmocnienie jej podstawowych funkcji.

Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej na ogół nie mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich rodzin naturalnych, dlatego też bardzo istotna jest kwestia wsparcia tych młodych osób w drodze do samodzielności, szczególnie na początku procesu usamodzielnienia. Istotnym zadaniem jest wspieranie tych osób i udzielanie im pomocy w uzyskaniu przede wszystkim wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, które są przepustką do samodzielności. Bardzo ważna jest również pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe.

Tabela 10 Harmonogram zadań na lata 2021–2023

Lp.	CEL	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	REALIZATORZY /PARTNERZY	EFEKTY	WSKAŹNIKI	Termin realizacji
1	PROMOWANIE I ROZWÓJ RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO	Rozwój różnych form rodzinnej pieczy zastępczej	1) Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez: a) Prowadzenie kampanii społecznych na temat rodzicielstwa zastępczego przy zaangażowaniu samorządu. b) Współpracę z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego. c) organizację dni otwartych rodzicielstwa zastępczego d) Organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego przy zaangażowaniu samorządu,	PCPR/ OPS/ media/ Samorząd powiatowy/	Wzrost liczby rodzin zastępczych – niezawodowych i zawodowych	1) Liczba kampanii i działań promocyjnych Dni otwarte rodzicielstwa zastępczego 2) Liczba nowych rodzin zastępczych	01.05.2021—31.10.2023 01.04.2021—31.12.2023 01.04.2022—30.11.2022, 01.04.2023—30.11.2023 01.04.2021—31.12.2023
1	Promowanie i rozwój rodzicielstwa zastępczego	Rozwój różnych form rodzinnej pieczy zastępczej	2) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, w szczególności zawodowych oraz niezawodowych i dla prowadzących rodzinny dom dziecka	PCPR/ Samorząd powiatowy	Wzrost liczby rodzin zastępczych – niezawodowych i zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu pabianickiego, zgodnie z ustalonym limitem na dany rok kalendarzowy	1) Liczba grup szkoleniowych 2) Liczba kandydatów uczestniczących w szkoleniach 3) Liczba wydanych świadectw ukończenia szkolenia 4) Liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych 5) Liczba nowych rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka	01.06.2021—31.12.2023
1	Promowanie i rozwój rodzicielstwa zastępczego	Rozwój różnych form rodzinnej pieczy zastępczej	3) Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka, z uwzględnieniem ich potrzeb	PCPR/ Samorząd powiatowy	Wzrost kompetencji i poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych.	1) Liczba grup szkoleniowych 2) Liczba uczestników szkoleń 3) Liczba wydanych świadectw ukończenia szkolenia	01.06.2021—31.12.2023
1	Promowanie i rozwój rodzicielstwa zastępczego	Rozwój różnych form rodzinnej pieczy zastępczej	4) Tworzenie warunków do powstawania rodzinnych form pieczy zastępczej, szczególnie zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka poprzez wzrost wynagrodzeń dla zawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka	PCPR/ Samorząd powiatowy	Wzrost liczby rodzin zastępczych – niezawodowych i zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu pabianickiego, zgodnie z	1) Wysokość środków finansowych na organizację rodzicielstwa zastępczego.	01.01.2021— 31.12.2021 01.01.2022— 31.12.2022 01.01.2023— 31.12.2023

Lp.	CEL	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	REALIZATORZY /PARTNERZY	EFEKTY	WSKAŹNIKI	Termin realizacji
					ustalonym limitem na dany rok kalendarzowy.		
1	Promowanie i rozwój rodzicielstwa zastępczego	Rozwój różnych form rodzinnej pieczy zastępczej	5) Tworzenie preferencyjnych warunków dla rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych i pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.	PCPR/ Samorząd powiatowy	Wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych i pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, zgodnie z ustalonym limitem na dany rok kalendarzowy	1) Wysokość środków finansowych na wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych i pełniących funkcję pogotowia rodzinnego 2) Liczba rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych 3) Liczba rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	01.01.2021— 31.12.2021 01.01.2022— 31.12.2022 01.01.2023— 31.12.2023 01.01.2021—31.12.2023 01.01.2021—31.12.2023
1	Promowanie i rozwój rodzicielstwa zastępczego	Rozwój różnych form rodzinnej pieczy zastępczej	6) Prowadzenie rejestru osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji oraz pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka	PCPR	Podniesienie efektywności dysponowania wolnymi miejscami w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu	1) Liczba pozycji w rejestrze	01.01.2021—31.12.2023
2	WSPARCIE DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH Z TERENU POWIATU PABIANICKIEGO ORAZ ICH WYCHOWANKÓW	Wzmocnienie działań skierowanych do rodzin zastępczych	1) Umożliwienie rodzinom zastępczym i umieszczonym w nich dzieciom oraz pełnoletnim wychowankom korzystanie z bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa: prawnego, psychologicznego i pedagogicznego.	PCPR	Poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej	1) Liczba zatrudnionych specjalistów 2) Liczba udzielonych porad	01.01.2021—31.12.2023
2	Wsparcie dla rodzin zastępczych z terenu powiatu pabianickiego oraz ich wychowanków	Wzmocnienie działań skierowanych do rodzin zastępczych	2) Prowadzenie grupy wsparcia, organizowanie spotkań integracyjnych, dla rodzin zastępczych	PCPR,	Integracja rodzin zastępczych z terenu powiatu, wymiana doświadczeń, poglądów	1) Liczba zorganizowanych grup wsparcia 2) Liczba zorganizowanych spotkań integracyjnych 3) Liczba uczestników objętych wsparciem	01.06.2021—31.10.2023
2	Wsparcie dla rodzin zastępczych z terenu powiatu pabianickiego oraz ich wychowanków	Wzmocnienie działań skierowanych do rodzin zastępczych	3) Organizowanie szkoleń doskonalących kompetencje wychowawcze i opiekuńcze dla istniejących rodzin zastępczych	PCPR,	Podniesienie kompetencji funkcjonujących rodzin zastępczych	1) Liczba zorganizowanych szkoleń 2) Liczba uczestników	01.06.2021—31.12.2023

Lp.	CEL	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	REALIZATORZY /PARTNERZY	EFEKTY	WSKAŹNIKI	Termin realizacji
2	Wsparcie dla rodzin zastępczych z terenu powiatu pabianickiego oraz ich wychowanków	Wzmocnienie działań skierowanych do rodzin zastępczych	4) Zorganizowanie obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego	PCPR/ Starostwo Powiatowe	Podniesienie prestiżu rodzin zastępczych jako istotnego elementu systemu pieczy zastępczej	1) Liczba uczestników 2) Liczba materiałów promocyjnych	01.05.2021—30.06.2021, 01.05.2022—30.06.2022, 01.05.2023—30.06.2023
2	Wsparcie dla rodzin zastępczych z terenu powiatu pabianickiego oraz ich wychowanków	Wzmocnienie działań skierowanych do rodzin zastępczych	5) Ułatwienie dostępu do wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR/Samorząd powiatowy	Poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych	1) Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej 2) Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatorów	01.01.2021—31.12.2023
2	Wsparcie dla rodzin zastępczych z terenu powiatu pabianickiego oraz ich wychowanków	Wzmocnienie działań skierowanych do rodzin zastępczych	6) Dokonywanie ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i funkcjonowania rodzin	PCPR	Dostosowanie form wsparcia do ustalonej sytuacji dziecka i jego indywidualnych potrzeb	1) Liczba dokonanych ocen	01.01.2021—31.12.2023 roku
2	Wsparcie dla rodzin zastępczych z terenu powiatu pabianickiego oraz ich wychowanków	Wzmocnienie działań skierowanych do rodzin zastępczych	7) Przyznawanie rodzinom zastępczym świadczeń obligatoryjnych i fakultatywnych przewidzianych ustawą o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępczej	PCPR/Samorząd powiatowy	Poprawa sytuacji finansowej rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci.	1) Liczba wypłaconych świadczeń obligatoryjnych 2) Wysokość wypłaconych świadczeń obligatoryjnych 3) Liczba wypłaconych świadczeń fakultatywnych 4) Wysokość wypłaconych świadczeń fakultatywnych	01.01.2021—31.12.2021 01.01.2022—31.12.2022 01.01.2023—31.12.2023
3	WSPARCIE WYCHOWANKÓ W PIECZY ZASTĘPCZEJ	Wzmocnienie działań skierowanych na usamodzielnianych wychowanków	1) Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	PCPR/OPS/PUP/UM, placówki opiekuńczo – wychowawcze / opiekunowie usamodzielnienia, — zgodnie z kompetencjami	Zapewnienie wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą odpowiednich warunków mieszkaniowych	1) Liczba wychowanków objętych wsparciem	01.01.2021—31.12.2023

Lp.	CEL	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	REALIZATORZY /PARTNERZY	EFEKTY	WSKAŹNIKI	Termin realizacji
3	Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej	Wzmocnienie działań skierowanych na usamodzielnianych wychowanków	2) Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.	PCPR/OPS//PUP/UM, placówki opiekuńczo – wychowawcze / opiekunowie usamodzielnienia, zgodnie z kompetencjami	Nabywanie przez wychowanków opuszczających pieczę zastępczą umiejętności poruszania się na rynku pracy	1) Liczba wychowanków objętych wsparciem	01.01.2021—31.12.2023
3	Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej	Wzmocnienie działań skierowanych na usamodzielnianych wychowanków	3) Przyznawanie świadczeń usamodzielnianym wychowankom na: a) kontynuowanie nauki b) usamodzielnienie c) zagospodarowanie	PCPR/Samorząd powiatowy	Umożliwienie wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą kontynuowanie nauki, zdobycie kwalifikacji oraz stworzenie warunków do rozpoczęcia samodzielnego życia	1) Liczba przyznanych świadczeń na kontynuowanie nauki 2) Wysokość wypłaconych świadczeń na kontynuowanie nauki 3) Liczba przyznanych świadczeń na usamodzielnienie 4) Wysokość wypłaconych świadczeń na usamodzielnienie 5) Liczba przyznanych świadczeń na zagospodarowanie 6) Wysokość wypłaconych świadczeń na zagospodarowanie	01.01.2021—31.12.2021 01.01.2022—31.12.2022 01.01.2023—31.12.2023
3	Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej	Wsparcie specjalistyczne wychowanków pieczy zastępczej	4) Objęcie pomocą pedagogiczną, psychologiczną, prawną, socjalną, celu wyrównania szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielnionym wychowankom.	PCPR/placówki opiekuńczo wychowawcze/ rodziny zastępcze /opiekunowie usamodzielnienia	Pozyskanie nowych umiejętności z zakresu „kompetencji społecznych”	1) Liczba wychowanków objętych wsparciem 2) Liczba udzielonych porad specjalistycznych	01.01.2021—31.12.2023
3	Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej	Wsparcie specjalistyczne wychowanków pieczy zastępczej	5) Grupy wsparcia.	PCPR/placówki opiekuńczo wychowawcze/ rodziny zastępcze/ opiekunowie usamodzielnienia	Przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielnienia	1) Liczba grup wsparcia 2) Liczba uczestników	01.06.2021—31.10.2023

Lp.	CEL	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	REALIZATORZY /PARTNERZY	EFEKTY	WSKAŹNIKI	Termin realizacji
4	WSPIERANIE I WZMACNIANIE WIĘZI Z RODZINĄ BIOLOGICZNĄ DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH I PLACÓWKACH OPIEKUŃCZOWY CHOWAWCZYCH		1) Współpraca z asystentami i pracownikami socjalnymi z ośrodków pomocy społecznej właściwych ze względu na miejsce zamieszkania rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	PCPR, POW, OPS	Poprawa szeroko rozumianej sytuacji rodziny biologicznej umożliwiająca powrót dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej pod jej opiekę	1) Liczba rodzin biologicznych współpracujących z asystentem rodziny/pracownikiem socjalnym ośrodka pomocy społecznej 2) Liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej	01.01.2021—31.12.2023
4	Wspieranie i wzmocnienie więzi z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych		2) Umożliwianie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej utrzymywania bezpośrednich kontaktów z rodzinami biologicznymi.	PCPR, POW, OPS	Zbudowanie prawidłowych relacji między dziećmi i ich rodzicami, umożliwiających powrót dziecka pod opiekę rodziny biologicznej	1) Liczba dzieci realizujących kontakty z rodzinami biologicznymi	01.01.2021—31.12.2023
5	Deinstytucjonalizacja POW	Dostosowanie Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej Nr 5 w Pabianicach, przy ul. Sejmowej 2 do standardów określonych w przepisach	1) Osiągnięcie standardów pod względem ilości miejsc w zakresie liczby dzieci przebywających w POW Nr 5 w Pabianicach a) usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków b) powrót dzieci pod opiekę rodzin biologicznych c) przeniesienie wychowanków do innych form pieczy zastępczej na terenie powiatu	Samorząd Powiatowy/PCPR /POW/OPS	Osiągnięcie przez POW Nr 5 w Pabianicach standardów zgodnych z określonymi przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	1) Liczba dzieci umieszczonych w POW nr 5 w Pabianicach	01.01.2021—30.06.2021

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

POW – Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza

UM – Urząd Miasta

XII. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021–2023 realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są środki finansowe pochodzące:

- 1) z budżetu powiatu pabianickiego,
- 2) z budżetu państwa zgodnie z art.187 ust.1 pkt.2 (ministra właściwego do spraw rodziny),
- 3) z budżetu samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust.9 i 10 ustawy,
- 4) z budżetów innych powiatów, zgodnie z art.191.ust.4 ustawy,
- 5) z odpłatności rodziców biologicznych,
- 6) pozyskane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Przedstawiony poniżej projekt budżetu przedstawia zaplanowane wydatki na realizację Programu w roku 2021.

Tabela 11. Plan finansowy realizacji programu w 2021 roku

Rok	Środki pieniężne wydatkowane na rodziny zastępczych oraz dla pełnoletnich usamodzielnionych wychowanków z rodzin zastępczych	Środki pieniężne wydatkowane na działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	Środki pieniężne wydatkowane dla osób usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych
2021	1 759 294,00	5 292 316,00	166 301,00

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach

Natomiast na kolejne lata tj. 2022–2023 źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021–2023 w Powiecie Pabianickim będą środki finansowe ujęte corocznie w budżecie Powiatu, a pochodzące ze środków: własnych Powiatu Pabianickiego, unijnych, budżetu państwa (ministra właściwego do spraw rodziny), samorządów gminnych i powiatowych oraz pozyskane z innych źródeł.

XIII. Zakładane rezultaty realizacji programu

1. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych ze szczególnym uwzględnieniem zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
2. Utworzenie zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.
3. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, doposażenie ich mieszkań i przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

4. Kompleksowa pomoc osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie finansowe.
5. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.
6. Zapewnienie badań psychologicznych rodzinom zastępczym.
7. Doskonalenie współpracy między instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny.
8. Prowadzenie kampanii promocyjnych o rodzicielstwie zastępczym.

XIV. Beneficjenci i realizatorzy programu

1. Program skierowany jest bezpośrednio do osób i rodzin w szczególności do:
 - 1) dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
 - 2) rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka,
 - 3) rodzin pomocowych sprawujących tymczasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców,
 - 4) rodzin biologicznych i opiekunów prawnych dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej,
 - 5) usamodzielnianych wychowanków oraz opiekunów usamodzielnienia,
 - 6) kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych lub rodzinnych domów dziecka,
 - 7) dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy.
2. Partnerami w realizacji założeń programu są:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach — Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej będący jednocześnie koordynatorem programu. Dla osiągnięcia zamierzonego celu programu i realizacji zaplanowanych kierunków działań Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach współpracować będzie z:

 - 1) rodzinami zastępczymi,
 - 2) rodzinami pomocowymi,
 - 3) placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
 - 4) Policją,
 - 5) miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej,
 - 6) sądem,
 - 7) kuratorami,
 - 8) organizacjami pozarządowymi,
 - 9) kościołami i związkami wyznaniowymi,
 - 10) placówkami oświatowymi,
 - 11) Powiatowym Urzędem Pracy w Pabianicach,
 - 12) Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną,
 - 13) lokalnymi mediami,
 - 14) służbą zdrowia,
 - 15) ośrodkami adopcyjnymi,
 - 16) administracją samorządową,
 - 17) Łódzkim Urzędem Wojewódzkim — Wydziałem Rodziny i Polityki Społecznej,
 - 18) Regionalnym Centrum Polityki Społecznej.

XV. Monitoring i ewaluacja programu

Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pabianickim odbywać się będzie na podstawie analizy i oceny wskaźników realizacji zadań Programu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach. Po analizie sporządzane będzie sprawozdanie, które następnie zostanie przedłożone Zarządowi i Radzie Powiatu Pabianickiego w corocznym sprawozdaniu z realizacji niniejszego Programu.

Ponadto sporządzane są sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywane właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego CAS.

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących wykonanych zadań dla oceny realizacji założonych celów.

Ewaluacji podlegają standard i dostępność usług oraz stopień i realizacja celów w oparciu o wyznaczone wskaźniki.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym Programie.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021–2023 w Powiecie Pabianickim jest Dyrektor oraz Starszy Inspektor ds. Opieki nad dzieckiem i rodziną Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach.

XVI. Wykaz tabel, wykresów i diagramów

Tabela 1 Przyczyny umieszczenia dzieci w nowo utworzonych rodzinach zastępczych	20
Tabela 2 Pobyt dzieci pochodzących z Powiatu Pabianickiego w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.....	21
Tabela 3 Pobyt dzieci pochodzących z innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Pabianickiego.....	21
Tabela 4 Liczba osób, z którymi przeprowadzono szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe (w tym kandydaci oraz osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, które nie uczestniczyły wcześniej w szkoleniu) na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018–2020	23
Tabela 5 Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo–wychowawczych w latach 2018–2020.....	27
Tabela 6 Przyczyny umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo–wychowawczych w latach 2018–2020....	28
Tabela 7 Liczba dzieci, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą w latach 2018–2020	28
Tabela 8 Wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej	31
Tabela 9 Wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej.....	32
Tabela 10 Harmonogram zadań na lata 2021–2023	35
Wykres 1 rodziny objęte wsparciem koordynatora i organizatora rodziny zastępczej	16
Wykres 2 Rodziny zastępcze i rodzinny dom dziecka na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018–2020	17
Wykres 3 Liczba umieszczonych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018-2020	18
Wykres 4 Liczba nowo powstałych rodzin zastępczych na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018-2020	19
Wykres 5 Liczba nowych dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018–2020	20
Wykres 6 Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo—wychowawczych na terenie Powiatu Pabianickiego w latach 2018–2020	27
Wykres 7 Liczba usamodzielnionych wychowanków w rodzinnej pieczy zastępczej z terenu powiatu pabianickiego w latach 2018-2020	30
Wykres 8 Liczba usamodzielnianych wychowanków z placówek opiekuńczo–wychowawczych z terenu Powiatu pabianickiego w latach 2018–2020	31
Diagram 1 Diagram rodzinnej pieczy zastępczej.	14
Diagram 2 Instytucjonalna piecza zastępcza	24
Diagram 3 Limit rodzinnej formy pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pabianickiego na lata 2021–2023	33